

nec explicari potest, quo factio sit tantum actio grammaticalis & quo generis causa exerceatur talis actio, nisi in genere causa efficiens. Respondeo essentiam dependentiam actus vitalis, ut principio vitali non confundere in eo, quod actus efficiens producatur a potentia; sed quatenus in ea receptus per modum formae est illi principium formale astringendi formaliter obiectum in genere formalis causa; atque ita intelligere, & vitaliter operari non est propriè agere, ac prout nec ad genus causæ efficientis, reducitur, sed potius ad genus causæ formalis, quatenus per modum formæ confituit potentiam operantem, eamque obiecto vitaliter copulat: quod sensu est: etiam dicitur Sol lucere, flores florere, non quidem in genere efficientis causa, sed tantum formalis; & in hoc modo sensu intelligi debet, quod aliqui dicunt, adum vitaliter essentialiter penderi a potentia, ut nec ab ipso Deo possit suppleri, non enim ita intelligi potest quaf si spiritualis illa qualitas etiam cum respectu attingatur ad obiectum, in quo confituit vitalitas intentionalis, suppleri nequebat ab aliquo agente extrinsecos, cum ita Deus de facto ex Cœlo. Trident. cit. in notulis potius infundit divinas illuminationes, ac inspirationes ad gratiam prævenientes specciones, sed ita debet intelligi, quod cum in genere causa formalis intrinsecis denominat potentiam vitaliter operantem, talis causa neque ab ipso Deo suppleri potest; quia in hoc sensu essentialetriter dependet intellectio ab eo intellectu, qui intelligentis denotantur, haec non potest esse in uno intellectu, & alium denominare formulari intelligentem, ut de aliis effectibus in genere causa formalis dicimus, quod neque a Deo suppleri possint.

Itaque modus loquendi Angelorum in sententia Scoti loc. c. est per productionem conceptus, vel notitiae, aut speciei obiecti, de qua est locutio, prius in intellectu Angelique loquentis, & postea in intellectu Angelii audiens ab ipso loquenter; & quidem si locutio fiat per impressionem conceptus, vel notitiae in audience, loquens ad eius productionem concurrit, non per modum obiecti, nec per modum potentie, sed per modum habentis memoriam secundum ex utroque constitutum, que sicut est, potest ratio producendi intellectum in intellectu ipsius loquenter, ita etiam in alio eiudem rationis; si vero fiat locutio per impressionem solius speciei, haec etiam est ab ipso loquente inquantum est in eius potestate, & libertate applicare actum suum internum ad imprimentum speciem sui totaliter in intellectu audiens, ut explicatum est n. 279. & sive hoc, tunc illo modo fiat tempore voluntas loquentis concursit per modum ordinantis, & imperantis, quia locutio semper esse debet proprii conceptus expressi voluntarie, & liberaliter facta.

Modus vero auditiois fit vel per solam receptionem speciei iuxta primum dicendi modum, quem sequuntur Suarez, Averroë, & alii Nocetari, quatenus Angelus etiam recipiens, per ipsam excitatur ad cognoscendum actum internum Angelique imprimentis, vel per receptionem etiam intellectus ab alio sensu, aliam modum quem specialiter tradit. Scous, cum nova conversione, vel tendencia in obiectum, a quo fit locutio, & ad Angelum, a quo fit locutio, falem concomitant, ut Doctor innuit in H. per talem enim conversionem novit Angelus audiens quis est, qui eum alloquitur; Ex quo patet intellectum Angelii inducere posse rationem intellectus, rationem auditus, & rationem lingue, rationem in intellectus habet pro quanto solum cum specie intuta, vel accipita intra se ipsum productum verbum, & verbo informatus vitaliter attingit obiectum, in quod tendit; rationem auditus induit, pro quanto est recipitus vel speciei, vel etiam cognitionis ab alio Angelo producere, qua specie excitetur ad intelligendum obiectum, de quo fit locutio; vel per ipsam intellectum receptionis in illud vitaliter tendat; rationem tandem induit pro quanto est productus vel illius solum species, vel etiam ipsius intellectus in intellectu alterius mere passim habentis.

Ex quo etiam deducitur ad locutionem propriæ tria requiri, primum quod sit liberaliter facta, locutio enim est actio, per quam unus intelligens alteri intelligenti liberè communica conceptum suum, unde si unus Angelus videret conceptum alterius per modum obiecti naturaliter movens, ibi non interveniret nec locutio, nec auditio; Secundum est quod conceptus interius loquenter per modum obiecti voluntarie applicari a loquente producere totaliter speciem sui in intellectu audiens, per quam excitetur ad eum intelligendum; vel quod intellectus loquenter una cum ipso in ratione obiecti totaliter producat notitiam eius in intellectu audiens; Tertium tandem, quod huiusmodi actio, sive causatio speciei, vel notitia in intellectu alterius fiat ab intelligenti, ut intelligens est detectus cuius conditione si huiusmodi notitia, vel species caularetur immediate ab ipso obiecto in intellectu audiens, non idcirco obiectum diceretur quia, non procedit ab ipso, ut intelligens est. At papa confequeretur contra tria pariter

287

Itaque modus loquendi Angelorum in sententia Scoti loc. c. est per productionem conceptus, vel notitiae, aut speciei obiecti, de qua est locutio, prius in intellectu Angelique loquentis, & postea in intellectu Angelii audiens ab ipso loquenter; & quidem si locutio fiat per impressionem conceptus, vel notitiae in audience, loquens ad eius productionem concurrit, non per modum obiecti, nec per modum potentie, sed per modum habentis memoriam secundum ex utroque constitutum, que sicut est, potest ratio producendi intellectum in intellectu ipsius loquenter, ita etiam in alio eiudem rationis; si vero fiat locutio per impressionem solius speciei, haec etiam est ab ipso loquente inquantum est in eius potestate, & libertate applicare actum suum internum ad imprimentum speciem sui totaliter in intellectu audiens, ut explicatum est n. 279. & sive hoc, tunc illo modo fiat tempore voluntas loquentis concursit per modum ordinantis, & imperantis, quia locutio semper esse debet proprii conceptus expressi voluntarie, & liberaliter facta.

Modus vero auditiois fit vel per solam receptionem speciei iuxta primum dicendi modum, quem sequuntur Suarez, Averroë, & alii Nocetari, quatenus Angelus etiam recipiens, per ipsam excitatur ad cognoscendum actum internum Angelique imprimentis, vel per receptionem etiam intellectus ab alio sensu, aliam modum quem specialiter tradit. Scous, cum nova conversione, vel tendencia in obiectum, a quo fit locutio, & ad Angelum, a quo fit locutio, falem concomitant, ut Doctor innuit in H. per talem enim conversionem novit Angelus audiens quis est, qui eum alloquitur; Ex quo patet intellectum Angelii inducere posse rationem intellectus, rationem auditus, & rationem lingue, rationem in intellectus habet pro quanto solum cum specie intuta, vel accipita intra se ipsum productum verbum, & verbo informatus vitaliter attingit obiectum, in quod tendit; rationem auditus induit, pro quanto est recipitus vel speciei, vel etiam cognitionis ab alio Angelo producere, qua specie excitetur ad intelligendum obiectum, de quo fit locutio; vel per ipsam intellectum receptionis in illud vitaliter tendat; rationem tandem induit pro quanto est productus vel illius solum species, vel etiam ipsius intellectus in intellectu alterius mere passim habentis.

Ex quo etiam deducitur ad locutionem propriæ tria requiri, primum quod sit liberaliter facta, locutio enim est actio, per quam unus intelligens alteri intelligenti liberè communica conceptum suum, unde si unus Angelus videret conceptum alterius per modum obiecti naturaliter movens, ibi non interveniret nec locutio, nec auditio; Secundum est quod conceptus interius loquenter per modum obiecti voluntarie applicari a loquente producere totaliter speciem sui in intellectu audiens, per quam excitetur ad eum intelligendum; vel quod intellectus loquenter una cum ipso in ratione obiecti totaliter producat notitiam eius in intellectu audiens; Tertium tandem, quod huiusmodi actio, sive causatio speciei, vel notitia in intellectu alterius fiat ab intelligenti, ut intelligens est detectus cuius conditione si huiusmodi notitia, vel species caularetur immediate ab ipso obiecto in intellectu audiens, non idcirco obiectum diceretur quia, non procedit ab ipso, ut intelligens est. At papa confequeretur contra tria pariter

Dubium tamen est, an Angelus possit loqui Angelo in qua-
distancia, & quidem D. Thom. quem fui sequitur q. 7. art. 4. quod affirmavit docere præsum fundamento, quia neq; Angelus audiens quicquā imprimis in audiens, ergo nō la localis distantiæ locutionem Angelicam impedit poterit, consequentia pater, quia nulla alia de causa posset impediri, nisi quia Angelus loquens aliquid debet imprimere in audi-
ente; Valquez disp. 212. cap. 2. addit. hanc opinionem non tantum esse verum dicendo locutionem fieri ab; illa imprimere in mente audiens, sed etiam tenendo oppositum, & ratio est, quia etiam loquens fieri per aliquam impressionem in mente audiens, adhuc huc operatio omnino spiritualis est, ac proinde non dependens à loco, sive à distantiæ locali, ut ipsam locutionem impedit. Confir. quia locutio Angelii constituit in intellectuali operatione, quia omnino abstrahit à loco, & tempore, & ab esse hic, & nunc obiecti, sicut patet de nostra intellectione, & id est non requirit determinatam præsentiam, vel distan-
tiam, quod faciliter colligitur ex collocutione anime dicitur cum Abraham Luc. 16. inter quos erat indeterminata, ac veluti in-
finita distanca, ut ex illis deducitur verbis, magnam Chao est inter nos, & vos &c. Faber ex nostris disp. 37. ita etiam interpre-
tatur Scotorum, ut velit nullam distantiæ impedit posse Angelicam locutionem; movet quia Doctor in 2. diff. 9. q. 2. abolu-
te docet distantiæ non impedit Angelicam locutionem, &
eodem loco in Reportatis q. 3. in calce ait Angelum posse dis-
tantiori, & non propinquiori loqui, quia utrum lingua pro non
langua, & medio pro non medio, unde memoria est principium
intellectionis, vel additionis secundum applicationem volun-
tatis. Deo coagente secundum influentiā generalē respectu illius, cui dirigit locutio, non alterius; ergo potest per applica-
tionem voluntatis Angelus loqui infinitè distantiæ, & deter-
minare non præsentem secundum Scotum in hoc loco.

Oppositum tamē docent communiter Scotti, Bassilius 292
diff. 9. q. 2. art. 2. Vulpes disp. 3. art. 8. Brancifrus disp. 11. q. 3. &
alii passim, quāvis enim Doctor his moveat hanc difficultatem,
ut, an quantitate circa distantiæ impedit posse Angelicam lo-
cationem, & non reuelat; atramen ejus refutatio ex aliis locis
clarissimas deducit; unde cum hi inquit distantiæ localem non
impedit locutionem Angelicam, ideo modo intelligendū est, quo docet diff. 45. q. 2. in fine, ut felicit̄ sit proportionata,
& moderata distanca, quia in creatis inquit, requiriunt temper
determinata præsentia obiecti ad potentiam, quāvis enim
receptivum qualitas (spiritualis)neq; Angelus habet aliam for-
man activam, per quam prius agit in medium, quam in ex-
tremo, cujus sit intellectus substantia, atque id potest in-
dependenter à loco, & sit, & non per medium produce in
Angelo distantiæ talēm qualitatem (spirituum), quia medium in-
terceptum non est receptivum neque speciei intelligibilis, ne-
que intellectus, & in tali casu licet agens non sit immediatum
pauso quod contradicunt mathematicis, cum hoc non sit
aboluta necessaria, ut Doctor ibi ostendit, quia fieri potest
actio in distantiæ ex dictis disp. 3. Phys. q. 4. art. 3. tamen immo-
diatum quadam contactū tam virtus in proportionata distanca.

Nititur Ioh. S. Thoma hanc revertere solutionem, quia con-
tra dicta principiū philosophico, quod nihil potest agere in di-
stantia quin agat in propinquum, nec est aliquo modo intelligi-
bile, quod ab aliqua virtute egrediat operatio, & effectus, ubi
talis virtus non est, ergo quando primo, & per se operatur, effe-
ctus exibit in illa virtute in illa parte, & loco, ubi est, non autem
ubi non est, nec per suam substantiam, nec per suam virtutem;
Unde etiam immensitas Dei ex eo probatur cum Apóstolo A-
ctorum 17. quia operatur in omnī re; si autem potest operari,
ubi non est carceremus fundamento ad ponendum Deum ubi-
que, quia operatur ubique cum potest operari ubi non est, nec
per se, nec per suam virtutem.

Respondeo principium illud non est universaliter verum, neque omnino immediatum, sed in agentibus præsum certi-
tudinibus duplicit de causa verificari jam ex Scoto assignata, qui-
bus cestis illius principiū, Ad ratensem, nego in eo calquo agens
ponitur immediata agere in distantiæ extremo non operando per
medium, quod nullo modo fit ejus virtus in illo extremito;
quamvis enim agens non sit in eo causa immediatum pauso per
suam substantiam, & contactu mathematico; est tamen illi im-
mediatum per suam virtutem, & contactu virtutis; Et denique
falsum est in mensuram Dei probari per consequentiam for-
male, & locum ab extrinsecos ex, quod operatur in omnī re;
inde enim de dictis solū per consequentiam materialem, &
locum ab extinsecos, ut dictum est lib. 1. sent. disp. 2. q. 2. neq; ob-
id defutata fundante ad probandum Dei ubiquitatem per
consequentiam formalem, & locum ab intrinsecos, ut ibi often-
sum est. Sed in ista Amicus, quod ratio cur repugnat agenti cor-
poro agere in distantiæ, quia agat per medium, et quia repugnat
limitato modo applicandi suam virtutem ad agendum, ex hoc
enim lequeretur posse agens suam virtutem activam applicare
ad quacunque distantiæ, nam ex illa per medium non
confundit, potest eam in quacunque distantiæ applicare, que
ratio militat etiam in agente spirituali. Negatur adiungunt, ra-
tio enim cur agentibus quibusdam corporis repugnat agere in
distantiæ, qui agunt per medium, jam assignata est ex illa dupli-
ca causa; unde etiam illi quod agens creatus ageret in distantiæ
non agendo per medium, non lequeritur posse virtutem suam ad
quacunque distantiæ diffundere; quia adhuc habetur cer-
tam, & limitata spheram activitatis iux ob limitationem sua
virtutis, intra quam solum, & non ultra, posset suam exercere
virtutem co agendo modo, ut ageret in extremo non agendo per
medium, ut locis citatis declaratum est.

Mala in Secunda. Sententia.

K agere

agerit in ista inferioria, licet multum distantia; ergo id etiam Angelo concedendum erit, quod possit agere in quantumque distantia, dommodo tamen ipsum intra hoc universum existat; quod notanter addit, quia loqui non potest Angelo quantumcum distare potest etiam extra hoc universum, quia talis distantia est indeterminata, & sicut hancem est infinita; at intra hoc universum que cunque distantia quantumvis magna est determinata, & finita; juxta quam doctrinam dicti possit ad objectionem de anima divisa cum Abraham loquente distantia inter illos non suffit indeterminata, sed terminata, & finita, quia etiam ambo intra hoc universum; unde illud magnum Chaos inter eos interiectum dicitur impenetrabile non ratione infinita distantia inter beatos, & damnatos, sed ratione status finalis utrumque, sed praesciendo ab omni iniusti questione resolutum dicendum est, quod si ea distantia erat proportionata, potest unus ad alterum naturaliter loqui; quod si improportionata supponitur, tunc dicendum est locutionem illam, & visionem abique miraculo factam non fuisse, quod Deus fecisset elevando virtutem naturalium uirilium, ut posuerit ad invicem loqui.

294 Ad fundatum oppositum sententiam dicendum est, quod licet Angelic locutio, sicut & Angelus ipse a loco, & tempore non dependens in fieri, esse, & confervari, quia hoc modo entia corpora solum a loco, & tempore dependent; nihilominus quia ut aibi Scopus cit. 4. disp. 45. substantia spiritus sunt in loco latenter definitae, ac earum locutione determinata est sicut & spiritu activatis, dicuntur a loco pendere in suis operationibus, aque id est in exercendis tantam exigunt loci distantiam, quantum superare potest eorum activa virtus; Ad Confirmationem ait Bassolius, quod quavis intellectio abstractiva abstrahat ab hic, & nunc objecti, non tamen actio vera, & realis in aliud per virtutem finitam, & creatam, in qua confitit locutio, & non in pure intellectione, qua abstrahit a presentia, vel latenter determinata distantia; unde ait Malonius cit. quod cum dicatur esse proprium intellectus rem quam maxime distantiam intelligere, id verum esse de cognitione abstractiva, non autem intuitiva, quia non abstrahit ab hic, & nunc. Sed urgent Thomist, quia corpora interiecia nequeunt actionem spiritualem impedit, cum per ea media opus minime sit eam transire ergo fine fundamentum asserit non posse Angelum loqui alteri in infinitum distantia. Negatur consequentia, quia licet corpora interiecia ex eo capite actionem spiritualem non impediunt in argumento affigant, impedit tamen ex alio, quatenus ipsum extra phararam activitatem agentis constituit. Dices, id est improportionata distantia inter homines impedit locutionem vocalem, quia loquens imprimit sonum, & vocem in autem audiens, quia quidem vox per medium dilata paulatim attenuatur, & consumitur, itaut tandem evanescit in Angelis contingere non potest, cum locutio sit spiritualis, & cum suam virtutem Angelus per medium non confundat, poterit enim applicare ad quaquecumque distantiam, ergo &c. Negatur ab his consequenti, quia licet ex capite in argumento affigant oriri nequeat impimentum, adhuc oriri potest ex alio neque ex infinitate, & determinatione virtutis Angelicæ, quia tanta est, ut ad tantam distantiam operari possit, & non ad maiorem; non quia per medium consumetur virtus ut contigit in agentibus per medium operantibus, cum virtus Angelica locutiva sit spiritualis, & spirituali modo exercetur, sed quia tanta virtus intellectus circumscribitur operari possit, ut nequeat in infinitum distantiam te protegere actione vera, & reali, qualis est locutio, quandoquidem non tantum ad infinitum intentionem, sed etiam ad infinitum extentionem actionis infinita virtus requiriatur; cum cilibet agenti creato proximi finitimes ab auctore natura in agenda, tam quoad intentionem, quam quoad extencionem.

Secundo obiectio ex ratione secreti.

295 Secunda obiectio deducitur ex ratione secreta, nam inter præcipias conditiones ad veram, essentialium locutionem requiritas una est, quod per eam possit levaveri locutum itat in multis prætentibus possit Angelus uni loqui, & non alteri; alias si obligaretur quis manifestaret omnibus id, quod loquitor uni, everteretur totum regimen politicum; hæc autem conditio in nostra sententia non videtur posse salvare, nam ut arguit Io. de S. Thoma illa species, vel cogitatio ipsa, ut quodcumque sit, quod Angelus producit in mente alterius, et alij ordinis naturalis, cum producatur virtute naturali Angelis, & prætentis quando locutio non est de rebus supernaturalibus; ergo continetur inter obiecta naturalia et cognoscibilia a quoque Angelo, nec est magis occulta ab aliorum membris, quia imprimitur, & subiectur in intellectu audiens, quam si esset aliqua producta, & remanens in intellectu loquens; non ergo potest ita locutio loqui uni, quia illud locutum audiat, & manifestetur alii.

Reip. Suarez cap. 28. n. 26. alios Angelos non cognoscere sp-

cies, que sunt à loquente in audiente quia ipsi non habent à principio species innatas actum liberorum, & con sequenter negue illarum specierum. Sed bene relictum ab arguente, nam dico etiam Angelos non habere species innatas actum liberorum, quia morales, & liberi actus sunt; tamen de ipsiis speciebus, quas Angelus loquens imprimit, quare non habebunt alii Angelis species innatas; cum tales species neque sint aliquid supernaturale, nec futurum contingens, neque actus formaliter liber, sed effectus productus ad extram, qui non minus debet esse manifestus; quam mox Angeli, vel corpus ab eo afflum- pum vel aliquis alii effectus ad extram productus.

Circa hanc difficultatem non est una omnium Scotistarum sententia, Faber disp. 38. putat Scotum sensisse unum Angelum non posse loqui alteri Angelo, quia illi audiunt, si velint, ratio est, quia Doctor in solutione illius primi argumenti aperte tenet, quod Angelus non potest occultare suam intellectuone nec suam voluntatem alteri Angelo; at locutio secundum eum est actus intellectus, & voluntatis, illius elicitus, sicut imperativa; ergo dum ponitur in eis, ita potest intelligi ab eo, in quo cauatur, sicut ab aliis, in quibus non cauatur, si advertant. Sed re vera Faber in intelligentia huius puncti hallucinatus est, nam utique inquit ibi Doctor quod etiam alii Angelis presentes videant species, aut ipsam intellectuionem à loquente expressam in audiencia, sed quia non intelligetur ab eis illa cognitione, quae est auditio, ideo non dicetur audire; unde Faber inconvenit confundit visionem cum auditione, que in sententia Doctoris omnino distinguuntur, unde q. præc. n. 39. dicebamus Angelum videre quidem actus interno alterius Angelis; attamen talis visionem non esse locutionem, vel auditionem, sed nuda objecti species rationis, ac intellectuionis, etenim locutio voluntaria indicat proprii conceptus directionem ad alterum, unde ad intellectuionem sufficit concursus intellectus, & objecti, ad locutionem, vero ulterius requirit voluntatis impetus, ex quo patet, inquit Bassolius, quomodo Angelus secundum sua voluntatis impetus potest locutio loqui Angelo, & non alteri, etiam plures sint presentes, ut impello talis speciei, vel etia cognitionis ipsius actus non fieri ex necessitate naturæ, sed libere, id est posset in uno fieri, & non in aliis; ita si argueat licet, non est locutio sola objectiva manifestatio conceptus, ut supra contra Thomistas deducitur est, sed realis actio terminata ad auditum, seu ad notitiam in audiencia cauatur, ut terminum illius intellectus; sed illa actio non est tota naturalis, sed voluntaria, quia fit per impetus voluntatis loquendi, etiam propria memoriam applicans ad producentium in intellectu audiens habitualem, vel actualem notitiam; ergo potest Angelus per locutionem in uno, & non in alio ex pluribus prætentibus talem cauatur notitiam, & hinc inde modis loquitur etiam Vulpes disp. 14. art. 7. Sed urgenter hoc dicendi modo sequitur omnes Angelos presentes, si advertant, posse cognoscere quid Angelus loqui dicit alteri cui sicut dicitur locutionem, ergo non illi soli, sed omnes audire dicendi, ut probatur lequela exemplo vocalis locutionis, quando aliquis coram multis loquitur vox sua percepientibus, re vera phisice dicitur ab omnibus audit, etiam si ad unum solum sermonem suum dirigat, ut supra contraria Thomistis urbis n. 270. ergo sic etiam dicendum est in proposito.

Negatur consequentia, quia ut dictum est, latum est diligenter inter audiendum, & simpliciter visionem; quoniam illa fit cum excitatione, & liberè communicatur audiens, non sit pura visus; unde licet Angelus presentes cognoscere quid Angelus loquens dicat illi, qui sicut dicitur locutionem, non ob id audiatur dicuntur, sed illi solus, cui locutio directa est; non quidem ob solum directionem, & ordinacionem à voluntate factam, ut dicebant Thomistæ, quos ex hoc capite ubergam locutio, sed quia hæc directione coniuncta etiam est excitatio physica facta per impressionem vel speciei, vel intellectuionis in illi solum Angelo, cui est facta directio; unde cum illa excitatio fiat in illo solo, & non in aliis prætentibus, illi solum dicitur loqui, & ille solus audire, non autem ali, etiam alio modo cognoscant quid Angelus loquens dicit illi; & exemplum de locutione vocali est pro nobis, nam in tantum ille dicitur physice omnibus; etiam si ad unum solum suum dirigat sermonem, loqui, & ab omnibus audiatur, quia auditum omnium simul excitat, & immutat vocem ipsam, in qua excitatione, & immutatione auditus proprius, & proprius constitut locutio vocalis, & non in simplici illa directione præcise excitatione. Sed in ista Suarez. cap. 28. n. 24. quod hoc modo difficultas non declaratur, sed verbis elucidatur, nam recte si omnes intelligunt, vel intelligere possunt, si velint, quod uni revelatur, locutio de se non est secreta, sed publica, quicquid loquens intendat. Reip. opin non est illa locutum audiat, & cognoscit quid Angeli loquuntur alteri; sed sufficit, ut per locutionem non audiant, licet alia via cognoscant.

At replicat Averla hoc non sufficit, sed simpliciter opus esse 298 defendere conceptus unius Angeli non esse alia via nisi aliis, nisi ea libera locutione, & manifestatio Angeli cognoscit,

aliquo non salvatur in Angelis secreta locutio nulli nominiter, & ita plane convenit ad aptam locutatem, & communicationem inter ipsos Angelos, & aliquo magna confusio ficeret, si non posset unus Angelus suum locutum aperire alteri absque eo, quod notificaret omnibus, & aliquo melius constituta foret Republica humana, quam Angelica, quia potest unus homo alteri secretò loqui, quin alii praetentes audiant, & intelligant, si submissa voce illi loquatur, ergo non videtur cur Angelus sic etiam loqui locutio nequeat.

Respondet Brancifortius disp. 11. q. 4. difficultate pressus concedendo, quod quemadmodum nos invicem occultamus locutio, ita & Angelis facultas talis deneganda non est; perfectio enim concessa inferior, non est ei facultas deneganda superiori; quare cum hanc utrumque occultandi locutio, que spectat ad optimam politiam, habeat homo, habebit etiam & Angelus; unde inquit, quod quamvis non impliceret locutio cordis penetrari nec ex parte intellectus, nec ex parte objecti; tamen perfectio Angelica natura postulat, ut uniusque facultatem habeat arcana, & secreta propria occultandi, cum talis virtus necessaria omnino sit ad vitam politican, quia vero scita virtus in Angelis occultativa secretorum, ipsi norunt. Hec tamen responso tanta adversatur doctrina superius ex Scoto tradita de cognoscibilitate secretorum cordis; cui Author iste subscipit in propria questione cum ceteris Scotis, ubi efficiat probarum est nullum rationabile motum assignari posse, quo Angeli occultare queant internos mensis conceptus, & quod ipse addit, quod quals sit illa virtus occultativa in Angelis, ipsi norunt, et penitus voluntariè dicunt, & prorsus diuinare, non vero fundatè philosophari; Quare ex dictis q. 8. art. 2. negatur assumptum, dati scilicet in Angelis secretum cordis, quod nulla alia via manifestari possit, quam per liberam locutionem, & manifestationem Angelii cogitantis; & ad primam probationem, negandum est ad vitam politican esse necessarium simpliciter, & ex natura rei locutum cordis, fed pertinet tantum ad vitam politican humana, prout modo in situata est pro statu naturæ lapte, sicut perfectio supplex imperfectionis, aliquo ab solito loquendo longè melius vita politica ducetur, quam modo, si nullum daretur locutum cordis, ut Socrates ajebat, quemadmodum oculum est n. 248. & 260. Et ad altam probationem, ex humana republica deducam negatur paritas, quia enim homo pro statu isto à sensibus depedit in intelligenti, id est nequit locutionem vocalem alterius percipere, nisi prius vox ad eum ait ait ait, nec aliis modis illi appetit deveniens in notitiam objecti, de qua sit locutio, nisi prius percipiendo talis signum sensibile, vel aliud consimile, quod impedimentum in Angelis non repperit.

ARTICULUS QUINTUS.

Tertia Obiectio ex ratione mendaci: ubi discutitur, an Angelus proprie mentiri possit.

299 Tertia obiectio deducitur ex ratione mendaci, & deceptio- nis, quam sic proponit Amicus; ex ista sententia ie- retur unus Angelus non posse alteri mentiri, hoc autem est contra scripturam, que Diabolus appellat Patrem mendaci; sequela probatur, quoniam mentiri est manifestare suum conceptum alteri, quam mentiri est de re ipsa formata, sed si Angelus audiret per intuitivam notitiam, propriamque specimen videtur eundem concepsum, quem Angelus loquens de re formari, non posset loquens audiens mentiri, quia nec loquens formare potest alium afflum suum de re, quam res ipsa cognita potest; nec audiens per intuitivam notitiam, propriamque specimen non intueri afflum, quem Angelus loquens de re formari, vel audiens immediate manifestari. Nec posset loquens alium conceptum loco ejus quoniam ipse formavit, audiens ostendere, ut superius dicebamus n. 259. Quia non posset talis conceptum alteri ostendere, nisi illum in lepro prius formaret, ut ait Scopus; repugnat autem Angelum in lepro formare alium fallum de re cognita, ut vera, aut contra, ut supra si simus contra Thomistam n. 278. major probatur, nam Angelus loquens justa hanc sententiam prodicat intellectuonem, vel speciem in audiens per summum conceptum, tamquam per causam immediate productivam, causa autem nequit producere, nisi realiter existat. Et haec eadem ratione probatur, acutus inter Angelos dati posse factum acquisitum Angelicum, quia nequit unus alteri, quin iste videat intuitive conceptum in proprio intellectu loquens, aqua contradictione frustra nititur Autem ille liberatur. Deinde hoc directe repugnat verbis Scopi relata. Ita dū inquit, quod Michael convertitur fe de intellectu loquens videndum, & in eo videtur illa intellectus, quam Gabriel habet, & etiam in ista intellectu videtur aliquo modo obiectum ipsius intellectus, ex quibus patet etiam de mente Doctoris Angelus immediate inter loqui de suis actibus, & medianibus illis de rebus, circa quas tales actus verantur; in modo juxta allegatum Scoti doctrinam dicendum est, quod quando utrum Angelus loqui de suo actu interno, & non de aliqua exteriori, priusquam formet in intellectu audiens intellectuonem de talis actu suo interno, debet formare verbum de illo eodem in lepro reflexè, tanquam duos effectus ab eodem causa immediate prodeunt; in quo causa audiens non fertur intuitiva, & immediate ad conceptum ipsius directum Angelii loquens, qui est terminus manifestatus; sed ad reflexum, qui est ratio manifestandi, & signum naturaliter significativum ipsius conceptus dicti; Neq; sic dicendo incidimus in secundum dicendum modum art. 1. reiectum, qui ponebat Angelicum locutionem confitire in expressione conceptus reflexi formulariter ordinati ad directum alteri manifestandum; Quoniam ea opinio induceret hujusmodi actum reflexum, ut in omni locutione necessarium, at nos dicimus esse necessarium, quando locutio fit immediate de ipso actu interno, non autem quando fit de aliis rebus. Tum quia ad intelligentem est iuxta explicationem a Scoto traditam, nata si explicaretur opinio Scopi juxta modum traditum ab Averla cit. num. 288. quod scilicet Angelus audiret Angelii loquens liberè applicetur ex ordinatione voluntatis eius, ita ut simili concurredit cum intellectu audiens, tanquam objectum cum potentia, ut hic alius Angelus cognoscat intellectuonem illius, tunc sic dicendo nullum est necesse actus reflexi ex parte loquens, ut per locutionem manifest audient fuos actus internos.

Quo autem ad aliud punctum, an per locutionem res mani- festetur abstractivè tantum audiens, an etiam intuitivè; Vul- pes disp. 14. art. ult. ait per locutionem non cauari in Angelo audiende nec notitiam intuitivam, nec abstractivam propriètatem, sed potius fidem acquisitam, & credititatem, quod probat, quia non est major certitudo, quando aliquid auditur ab alio, quam sit credulitas dicentis; ergo major est certitudine notitiae immediatae cauatae à re, quam notitia rei per locutionem accepta; tum quia ad Rom. 10. fides ex auditu, si ergo locutio ordinata ad auditum, fidem generat, non scientiam; & idem quoque sentire videtur Faber disp. 35. cap. 3. in fine. Verum in prioris Vulpes sic dicendo palam sibi contradicit, etiam art. 2. ejusdem disp. num. 3. ac. visionem & auditum niente differe quod certitudinem, quia certior est cognitio habita per locutionem in audiens, quam viro illius conceptus in proprio intellectu loquens, aqua contradictione frustra nititur Autem ille liberatur. Deinde hoc directe repugnat verbis Scopi relata. Ita dū inquit, quod Michael convertitur fe de intellectu loquens videndum, & in eo videtur illa intellectus, quam Gabriel habet; quibus verbis clarissimum est, ait Suarez cap. 28. n. 26. folium Scotum docere, posse Angelum alteri loqui de re extrinseca immediate efficiendo in illo actum ipsum cognoscendi talenti rem quodlibet refellit, tum quia talis efficientia impossibilis est propter imminentiam actus voluntatis in operante; tum quia licet fingere, non esset propria locutio, quia per illam non exprimeretur recipiens mens alterius loquens, sed tantum res externa, locutio autem protiam mente loquens primò exprimere debet; Sed falsò hoc tribuit Scotor, qui clarissime docet, quod ut utriusque fieri potest locutio tam scilicet de actibus internis, quam de rebus aliis, & quot etiam quando fit de rebus aliis, tum memoria Angelus loquens prius producit verbum in se de re extrinseca, & posterius in intellectu audiens, adeo finit duo effectus iubilatim ab eadem causa prodeunt, & sic. H. inquit, quod conceptus de re cauatus a loquente in intellectu audiens est proprièt audio, quo cauatus verb. grat. in intellectu Michaelis. Potest Michael convertere fe ad intellectum Gabrielis si loquens videndum, & in eo videtur illa intellectus, quam Gabriel habet, & etiam in ista intellectu videtur aliquo modo obiectum ipsius intellectus, ex quibus patet etiam de mente Doctoris Angelus immediate inter loqui de suis actibus, & medianibus illis de rebus, circa quas tales actus verantur; in modo juxta allegatum Scoti doctrinam dicendum est, quod quando utrum Angelus loqui de suo actu interno, & non de aliqua exteriori, priusquam formet in intellectu audiens intellectuonem de talis actu suo interno, debet formare verbum de illo eodem in lepro reflexè, tanquam duos effectus ab eodem causa immediate prodeunt; in quo causa audiens non fertur intuitiva, & immediate ad conceptum ipsius directum Angelii loquens, qui est terminus manifestatus; sed ad reflexum, qui est ratio manifestandi, & signum naturaliter significativum ipsius conceptus dicti; Neq; sic dicendo incidimus in secundum dicendum modum art. 1. reiectum, qui ponebat Angelicum locutionem confitire in expressione conceptus reflexi formulariter ordinati ad directum alteri manifestandum; Quoniam ea opinio induceret hujusmodi actum reflexum, ut in omni locutione necessarium, at nos dicimus esse necessarium, quando locutio fit immediate de ipso actu interno, non autem quando fit de aliis rebus. Tum quia ad intelligentem est iuxta explicationem a Scoto traditam, nata si explicaretur opinio Scopi juxta modum traditum ab Averla cit. num. 288. quod scilicet Angelus audiret Angelii loquens liberè applicetur ex ordinatione voluntatis eius, ita ut simili concurredit cum intellectu audiens, tanquam objectum cum potentia, ut hic alius Angelus cognoscat intellectuonem illius, tunc sic dicendo nullum est necesse actus reflexi ex parte loquens, ut per locutionem manifest audient fuos actus internos.

Respondeo hinc difficultati aliquiliter satisfactum esse quæ- proce. n. 259. juxta communem Scotitarum responsonem;

sed quoniam ea responso directe infringitur per argumentum sic propositum exactius est res examina, cuius dubius solutio penderet ex alio, nempe de quibus rebus possit esse locutio, & an per locutionem res manifestetur abstractivè tantum, an etiam intuitivè, de quo fuit Suarez cap. 28. n. 32. & Art. Mola. In Seconda Sententia.

K 2 rō

tit fiat de proprio actu; faciet etiam cognitionem intuitivam ejus, qua in re certe Suarez melius intemet Scotti percepit, quam praefat Scottio. Si vero de secundo sit ferme, nempe de objecto talis ait, hoc quidem per eandem locutionem manifestatur abstractivè volum, non verò intuitivè, & codem modo quoque per auditionem artingitur & ratio est, quia non attingitur in propria, & immediata præfazionē, & tanquam proximum & immediatum objectum auditiois, feantum indicat, & removet, quatenus est objectum illius actu interni Angeli loquientis, unde ex vi locutionis primario & quasi in recto cognoscitur actus; ejus autem objectum secundario, & quasi in obliquo; quatenus quia cogitatio dicit habitudinem transcendentalē ad objectum si Angelus loquendus manifestari alteri clare, quidditatib[us], ac intuitivè suam cognitionem particulariter; consequenter manifestat illi objectum aliquo modo, scilicet abstractivè, circa quod talis cognitio versatur; & hoc est, quod intedit Doctor verbis supracitatis, *quod etiam in ista intellectione videbitur aliquo modo objectum ipsius intelligentiæ, nimirum abstractivè*. Neque urgat ratio Vulpes in oppositum, dum dicebat ex auditu fidem generari, & de ratione locutionis esse, ut solum fundet cognitionem intemitem, auctoritate dicentis; Hoc enim solum verificatur de locutione humana, & de humano auditu, de quo loquebatur Apost. loc. cit., non verò universaliter de omni locutione, & auditu, ut notat Atriaga loc. cit.

302 Ad difficultatem itaque propositam ex ratione mendacii, & deceptionis primò dico nūc esse abfurdum, inō esse maxime contentaneum Angelica natura, quod per loquendo nec fallere possit, nec falli, ut tenet Arriaga, Beccanus *q̄s̄t.* 14. & alii, sed solùm per accidentem, assumendo nūmīnum corporis, & in eo formando voces significantes contrarium ejus, quod Angelus habet in mente, præterit ad decipiendos homines; in hoc enim sensu Documentum Scriptura appellat mendacem, ac patrem mendacii nempe respectu hominum, quos sep̄ hoc modo fallit; Quod enim Lucifer dicatur alios seduxisse Angelos, non in eo sensu intelligendum est, quod eos decepit, cum communiter ponatur à Theologis ex mera malitia peccasse, non autem ex ignorantia, aut ullo errore præcedente in intellectu, sed quos eos certificare iuando in suam traxerit tentatione fine ullo errore speculativo, vel fallitatem, ac mendacium; tam quia in corporibus absurdis posuit Angelus etiam seipso fallere non minus, quam homines; Vnde sufficeret in eis salvare fidem Angelicam, quæ sufficieret salvatur per doctrinam altam, quoniam quando Angelus immediate loquitur de aliquo obiecto extrinsecō, quanvis in audience producat notitiam intuitivam sibi aucti interni directi, quem habet de tali obiecto; tamen de tali obiecto, de quo sit locutio, notitiam intuitivam non habet audiens, sed solam abstractive, & invidenter, quia ratione de ipso dici potest habere fidem, & credulitatem, quam sola excludit evidētia; quod si manifestaret vel Angelus loquens aliquem fūm actum internum, ac de eo immediate loqui, non autem de aliquo obiecto extrinsecō; cum in tali locutione intervenient actus reflexus, quo actum illum directum exprimit audiens juxta allegatum doctrinam, tunc etiam salvatur Angelica fides; quoniam audiens non ferat intuitivę, & immediate ad conceptum ipsum directum Angelum loquentis, qui et terminus mani festatus, led ad reflexum, qui et ratio manifestandi, & signum naturaliter significativum ipsius actus directi, qui proinde tantum abstractive, & remoto cognoscitur, tamquam obiectum actus reflexi; unde in hoc casu licet audiens intuitivę videat actum reflexum loquens, actum tamen directum non attingit, nisi abstractive, & invidenter, ut obiectum ipsius actus reflexi, atque ita de illo (nam) habebit fideim.

Quod in locutione decessum ex locutione manifestativa, scilicet locutionem requisitus, Prima est, quod detur aliud quod manifestat conceptum interioris, seu fecit cordis, cum locutio sit ignoti manifestativa; hac autem perfidere nequit in sententiā Scoti in Angelis non admittentes ex natura rei fecerunt cordis, cum ponat cogitationes cordis unius ab alio naturaliter cognosci. Secunda, quod per locutionem servati possit fecerunt, adeo ut possit loquens manifestare suum fecerunt unum, & non alteri ex pluribus praetulens, & attendit ibus; & neque hac perfidere potest in nostra sententiā, quia omnes Angeli praesentes videre possunt, quid dicat Angelus loquens alteri, cui specialiter iam dirigit locutionem. Tertia, quod possit alius in locutione decipere, & mentiri; Et neque etiam hac perfidere potest, ut partert tercia obiectio. Quarta, quod detur excitatio audiens ad percipiendum loquenter, & licet hanc videatur latvari in sententiā, ponente aliquid à loquenti produci in intellectu audiens media locutione, quam tenet Scotus; tamen adhuc juxta ejus dicendi modum non bene salvatur, etenim ipse docet locutionem fieri per impressionem cognitionis rei, de qua sit locutio, in intellectu audiens, unde per talen actualem cognitionem receperat cogitare audiens ad attendendum loquenter; ut excitatio ad auditum rem quisita per locutionem facta talis esse debet, ut sit in potestate audiens ea uti, vel non uti, & attendere, vel non attendere ad locutionem. Quinta tandem, quod audiens ex ipsa locutione differat loquenter, alter imperficitissima, & validē confusa esse locutio, nec sit enim audiens, cui attendere deberet, & respondere; Sed stante Scoti sententiā, quod per locutionem immediate imprimitur in intellectu audiens cognitione ipsius terum cognitorum à loquenti, difficile erit (*Inquit Suarez*) cognoscere loquenter; quia res illae à multis Angelis cognosci possunt, & cognitione cariora a multis etiam imprimi potest; ergo juxta Scoti sententiam nulla salvatur conditio ad veram locutionem requisita.

Respondeo, quod licet ita conditiones interveniant ad locutionem vocalē, & per signa lenitibilia factam; sicut tam men et omnes necessario intervenerat ad locutionem, spissitudinem, qualsi est Angelica locutio; & ut à prima incipianus, sicut enim etiam in locutione vocali, quod per se fit manifestativa ignoti, quia etiam inter nos locum de rebus etiam nobis

303 atque ita de uno loco habeat nomen.
Sed ultius etiam ex hac doctrina forte salvati quoque pos-
test in Angelis ratio mendaci, & deceptiois; quia cum au-
diens cognoscet actum directum loquenter per reflexum, non
potest ex vi intuitionis solius actus reflexi evidenter cognoscere,
an directus per reflexum manifestatus existat in loquente
per modum actus, an per modum objecti, qui eodem modo
cognoscitur actus directus in reflexo, sive in loquente ipso rea-
liter existat per modum actus five solium intentionaliter, & per
modum objecti, quia per ipsum non representatur, nisi per
modum objecti; unde si loquenter per actum reflexum exprimere
audient, quod tale actum directum habetur in mente
non tantum intentionaliter, & per modum objectis; sed etiam
realiter, & per modum actus sibi inhaerentem non habeat, sup-
posito quod in illo eodem instanti actum directum deponat;
tunc loquens mentitur, ex parte, quia non habet illud in men-
te per modum actus, sed tantum per modum objecti, &
audiens decepitur, qui a putata loquenter habet illam realiter,
& per modum actus sibi inhaerentem, nec potest ex vi intuitionis
solius actus reflexi evidenter cognoscere, an directus sit
in loquente per modum actus, vel per modum objecti: Quod si
ponatur locutio fieri de aliquo objecto extrinsecis, littera
ignoti, quia etiam inter nos locutum de rebus etiam nobis
notis, atque differit, ut passim experientia docet,
& hoc totum patet ex dictis *num. 262.* ab initio quod tamen ex-
pliando formalitatem locutionis, & auditiois, ubi etiam de-
claratum est, quod modo in Angelis quoque possit esse locutio
manifestativa ignoti. Secunda conditio quomodo intelligi de-
beat, & in quoenam possit Angelus multa adstantibus uni lo-
qui, ita quod ab aliis non audiatur, latissim ex folione
secundum objectionis. Tertiam conditionem non esse absolutè
necessariam in Angelica locutione pater ex dictis in solutione
tertia objectionis, ubi etiam ostentum est, quomodo in aliquo
littera possit etiam salvati in Angelis. Quarta conditio omnino
necessaria est, & fallitur eis hanc non valitari in Scotti tentativa,
ut ad auditorem necessaria est, nam si locutio, & excita-
tio sit primo modo ex affligitis in Scotti tentativa, nempe
per imprefessionem solius speciei, opimum example declarat
Doctor quomodo fieri possit existere in audiente aliquid eo,
quod necessitatur ad audiendum, ac attendendum; nam An-
gelus in tali calo, cui si locutio per solam speciei impreffec-
tio, si esset ad aliam distractus, sed tunc habetur, sicut se ha-
bet homo per studia distractus, cui alter homo loqueretur,
& species loci in aude iaprimetur, & tamen ille non audiret,

Quarta Obiectio ex conditionibus locutionis.

Quarta objectio deducitur ex conditionibus ad veram, & 304 sentiam locutionem requisitis: Prima est, quod detur ali-

lentiam locutionem requisiti, & rursum, quod detulit manifestatum conceptus interioris, seu fecit cordis, cum locutio sit ignota manifestativa; haec autem perfidere nevit in sententiā Scotti in Angelis non admittunt ex natura rei crecum cordis, cum ponat cogitationes cordis unius ab alio naturaliter cognosci. Secunda, quod per locutionem servati possit lecurrens, ad eum posse loquens manifestare suum lec-
tum, & non alteri ex pluribus praebentibus, & altantibus; et neque haec perfidere potest in nostra sententia, quia omnes Angeli praeles videre possunt, quid dicant Angelus loquens interi, cui specialiter suam dirigit locutionem. Tertia, quod possit aliquis in locutione decipere, & mentiri; Et neque etiam per perfidie potest, ut patet tertia objectione. Quarta, quod ex exercitio audiendi ad percipiendum loquenter, & licet videatur salvari in sententiā ponente aliquid à loquenti induci in intellectu audiensis media locutione, quam teneretur; tamen adhuc juxta ejus dictum non bene fallatur, etenim ipse docet locutionem fieri per impressionem cognitionis, ut si quis locutio, in intellectu audiens, tende per talum actualiter cognitionem receptam cogetur audiens ad attendendum loquenter; et exercitatio ad audiencem resuista per locutionem facta talis esse debet, ut sit in potestate audiens ea uti, vel non uti, & attendere, vel non attendere loquenter. Quinta tandem, quod audiens ex ipsa locutione differatur loquenter, alter imperficitissima, & validè conserua effectorum, nescire enim audiens, cui attendere debet, & responderet; Sed hanc Scotti sententia, quod per locutionem immediate imprimitur in intellectu audiensi cognitione ipsi-
um terum cognituarum à loquenti; difficile erit (inquit Sua-
z) cognoscere loquenter; quia res illae à multis Angelis co-
nociti polunt, & cognitione earum à multis etiam imprimi pos-
sunt; ergo juxta Scotti sententiam nulla salvator conditio ad ve-
rum locutionem requisita.

Respondeo, quod licet ista conditiones interveniant ad locationem vocalis, & per signa sensibilia factam; falso tam est omnes necessaria intervenire ad locationem, (spiritum, qualis est Angelica locutio; & ut à prima incipiatur, falso est etiam in locatione vocali, quod per se sit manifestativa ratione, qui etiam inter nos loquimur de rebus etiam nobis nisi notis, atque discirimus, ut passim experientia docet, hoc totum pater ex dictis *num.* 262. ab initio, questionis explicando formalitatem locationis, & auditionis, ubi etiam demonstratum est, quod modo in Angelis quoque posse esse locutio manifestativa agnoti. Secunda conditio quomodo intelligi debet, & in quo sensu possit Angelus mulis adstantibus unum loqui, ita quod ab aliis non audiat, lata confit ex solutione cunctae objectionis. Tertium conditionem non esse absolute necessariam in Angelica locatione pater ex dictis in solutione cunctarum objectionis, ubi etiam ostentum est, quoniam in aliquo

nu posse etiam salvati in Angelis. Quartu conditio omnino
necessaria est, & scilicet est hanc non salvati in Scotti sententia,
ut ad audiencem necessaria est, nam si locutio, & excita-
cio sit primo modo ex assignatis in Scotti sententia, nempe
et impressione folius speciei, optimo exemplo declarat
docttor quomodo fieri posse excitatio in audiencie abique eo,
ad necessitatem ad audiendum, ac attendendum; nam Angel-
i tali calu, cui si locutio per folium speciei impressio-
ne, si esset ad aliam distractus, sed tunc haberet, sicut le ha-
bitus per studium distractus, cui alter homo loqueretur,
species fons in autem imprimeret, & tamen illa non audiret,

ideit non conciperet illud distincte sub ratione soni, nec haberet intellectiōnēm de illo expressio; sed tantum illa sit species soni gignet in memoria, vel phantāsiā lām speciem remanet, & postea poterat redire à distractiōne considerare illud, cuius est signum, & ita locutio precedens esset sibi occasio illius intellectiōnis, etiam si prius per eam nihil audiret.

Si autem locutio, & excitatio fiat alio modo, nimirum per impressionem, vel expressiōnem ipsius actualis intellectus in audience, aut Doctor tunc audiētū non habuītū solū, sed actualiter excitari, & audire, an autem audiar necessaria, vel liberē, non declarat, & utrumque aliquo modo affecti potest, primo quidem, quod necessaria exēter, & attendat, quia cum talis impressio intellectionis fiat in intellectu audience, & intellectus non sit potentia libera, mirum non est, quod tantum tangatur antecedenter ad omnem ipsum liberum voluntatis, tactum illum necessario sentiā, sicut etiam in nobis accidit, quando fortis clamore percussit auris; deinde quia intellectus per se libitudinem voluntatis quad exēcūtū, posse illam primā tendentiam in objectum à loquente expressum per locutionem, pot est imperare voluntas, quoniam ab aIntellectione defīta, iūcū cam deponat, & ad alia obiecta consideranda divertat, vel ejūdem modū intellectum persequeatur; Quinta tandem conditio quoque necessaria est, si filium eum non tam pater fentientia Scōritus, quia ut ipse docet ist. H. dicit unus Angelus alteri loquitor, audiens per intellectum receptam non tantum convertitur ad obiectum, de quo fit locutio, sed etiam ad Angelum loquenter, & intuitu vider amorem loquenter ab ipso manifestatum, unde conseqūenter vides Angelum illum esse, qui loquitor; Quia partim formae dicendi sunt servata proportionē, si plures simul cum eo alloquerentur, deinde enim intuitu singulos actus loquenter in intellectu singulorum, videnter ericiunt; & quod ipsum alloquantur.

ARTICULUS SEXTUS

Quinta Obiectio ex eo, quod non potest Angelus similiter pluribus loqui.

Postrema Obiectio ex eo deducitur, quod in sententia Scoti nequerit Angelus plusibus simili, & fons loqui, quia est contra rationem locutionis, etenim unus homo potest pluribus simili loqui in quantumcumque multitudine proportionate presentibus sero non videtur hoc Angelo negandum, cum in homine perfectum dicat posse simul pluribus loqui; Quod autem ita facere non posset in Scoti sententia probatur, quia si loquitur Angelus tantum volendo manifestare conceptus suos, ut opinari Thomistice, scilicet potest Angelus simili velue lumen conceptum fieri manifestum toti universitate Angelorum, etiam copiosior effici, quia nihil debet efficer in eis per locutionem, sed folum ad omnes, & singulos simili cam dirigere; at si Angelus loquitor producendo aliquem effectum in audiente, cum eius virtus finita sit, & limitata, non videtur ad plures sine termino extendi posse, nam sicut Angelus virtute propria non potest plura corpora simul movere nisi determinato numero, etiam si numlo solo fons voluntatis moveat, quia vim habet finitam, & limitatam, eodem modo non potest actione spirituali pluribus Angelis abique certo numero, & termino speciem, ut cognitionem ipsi secreti imprimere; quia tam circa actionem spirituali, quam circa corporalem virtutem habet finitam, finita autem virtus possit alii effectum determinatum non solum secundum speciem, sed etiam numerum, itau simili non posset plura abique numero

potest quos effectus ad aquatos sumul producere; & quia tota virtus eis applicata circa productionem unius, eo minus poterit producere infinitos. Hac etiam probatio est, proutus impetratur Adversari ex hoc, quod nos concedimus Angelum polle sumul loqui pluribus, deducunt eodem modo posse loqui infinitis, atque ideo non probare tenemur Angelum non ita polle loqui infinitis, sicut loqui possit pluribus; cum ergo alferamus posse sumul pluribus loqui modo tantum inadiquatum, imperfictum, & confusum, consequenter probare tenemur Angelum, non posse infinitis loqui, neendum inadiquatum, & distincte, sed nec etiam inadiquatum, & indistincte. Probat Brancalepius *etiam 12. questione*, quia virtus creativa, & finita non facere infinitum in actu; ergo nequicunque Angelus loqui infinitis, alioquin producere infinitas species, vel inlections in audiencibus. Sed neque haec probatio est ad rem, quia hic non est fieri de infinito categorematico, & in actu, sed finitatem categorematico, ut feniens sit, an possit loqui pluribus Angels in numero indeterminato, id est non tot, quia pluribus. Ratio igitur est illa, quae tangitur in obiectione, principali, quia Locutio leccundum Scotum fit per efficientiam, & productionem speciei, vel ipsiusmodi inlections in audiencia; sicut autem virtus potest effectus determinatos, neendum

Disputatio Secunda. De Angelis.

secundum speciem, sed etiam secundum numerum, si simul producendi, tunc simul non possit abique termino plura si producere, quia si talis multas infinitas intensivam argueret in producente, etiam effectus producendi essent ejusdem rationis; quod eis vel maxime urgat in proposito, quia auditio-nes in Angelis ex Scoto sunt intellectiones cauatas, totaliter a loquente; Quod etiam explicari potest exemplo aliato de por-tatione ponderis; nam licet posse quis successivè, & teorismi portare plura, & plura pondere in infinitum, & abique ultimo termino; tamen portare non posse plura, & plura simul fine termino, etiam singula illa libere portanda quod hoc finis ejusdem rationis, ratio a priori est, quia virtus finita quo magis ad plures effectus producendos simili applicatur, etiam finis ejusdem rationis, & species, rō magis minorum, & con-clusum; ut enim proverbiuum inquit, pluribus intentus minor est ad singula finem, sicut ergo hac ratione nequit Angelus virtute propria plura corpora simili movere, sine determinato numero, nam quia plura simul movere, ut remittunt, ac debilis movet, in proposito secundum de virtute locutiva respectu pluri, & pluri in infinito.

210 Responderet Malron. i. 49. 2. apud Lichetum argumentum non concludere de effectibus equalium rationis, quia virtus crea-ta, ut homo, & ignis haec de factis non producunt simul infinitos effectus ejusdem rationis, sicut plures homines, vel calores, possunt tamen illi producere quantum est ex parte sua, & tamen talis causa non est formaliter infinita, quia unius effectus ejusdem rationis ad sui productionem non requiri majorum virtutem in causa producent, quam alius effectus vero alterius rationis, requiri majorum virtutem in causa, quam alius alterius rationis, quia una species est perfectior alia, & sic unum individuum unius speciei est efficienter perfectior quo-libet individuo alterius speciei imperfectioris, qua responde-uit etiam Vulpes loc. cit.

Hanc tamen solutionem optimè retinet Liche. ibidem quia si datur causa potest de producere infinitos effectus, i.e. non tot, quin plures alterius rationis, & species, non tantum est, infinita ex hoc, quod possunt illi producere simul, sed etiam successivè, quia si ad producendum unum requiri virtutem productivam perfectam, ut unum, & ad producendum alium, requiri perfectam, ut duo, & sic de aliis, sequitur, quod erit virtus infinita, quia quilibet illorum effectuum scilicet in rebus requirit maiorem, & majorum virtutem in causa in infinitum; hoc autem non sequitur in causa potere producere plures, & plures effectus in infinitum ejusdem rationis, quia non quilibet coram leonum similius requirit majorum virtutem in causa, sed eadem virtus sufficit ad singulos successivè producendos; sicut tamen & in talis causa leque-rent infinitas virtutes, si ponetur valens ad omnes illos ceteras ejusdem rationis simili, & simili producendos; & hoc evincit convinctio ratio adducta, quia virtus finita, ut dicimus, & magis ad plures effectus applicata simili producendos, etiam ejusdem rationis, & magis minorum, & con-tumatur ex ipsa similitudine applicationis ad plures; ex quo fit, ut quo plures producunt, semper producunt imperfectiores, ergo impossibile est, quod producendo plures in infinitum, eos a quo perfectè producunt, sicut si quilibet leonum produc-ret, & locutus est, utrumque unus effectus consumptus non requirat majorum perfectionem in causa, quam alius ejusdem rationis; tamen simul lumpi requirunt majorum perfectionem, cum non possint a quo perfectè produci, sicut quilibet leonis, unde licet non argueretur infinita virtus in causa ex ipsi effectibus productis, ut argueretur, si essent diversae rationis, argueretur, sicut ex modo, quo producuntur, nempe simul, ac in eodem instanti individu-ali, ut docet Scotor. i. dist. 2. quæst. 2. Z. 3. dist. 14. q. 2. N. de quo dixi supra n. 185.

312 Ad exemplum pro parte opposita adductum de eodem homi-ni pluribus fine termino proportionate præsentibus loquente, ac etiam a quo distincte, & per certe per eandem vocem, nam ad canticum vocem Concionatoris plures simul diffunduntur ac a quo perfectè audiunt, si uerum proportionate præsen-tes, ergo id ipsum præterea poterit Angelus, cum in alteris virtutibus ad hoc, inquam, exemplum occurrit Vulpes negando paritatem, primò, quia lonus ad aures venit per multiplicacionem specierum in medio ex se tenuis, & non immediate à loquente, sicut circulationis in aqua percussa in medio inter te multiplicator activè, deinde quia actus austendit lonum paritatem tantum, & minus principaliter causantur ab illo in diversis potentias, & magis principaliter a potentia ipsi, ut audientes in Angelis ex Scoto sunt intellectiones, tota-lier cauatae à loquente; & idem cum nequeat Angelus plures, & plures actus intelligenter cauata simili, & simili in pluribus fine termino, ac a quo perfectos, & distinctos, hinc eti. quod loqui nequit pluribus in quaquecumque multitudine fine termino. Ex hoc pariter respondet ad illam Tatari confirma-

tione de albedine, quia quantum est de le fine infinitis oculis cauare infinitas species, & visiones, negando rufus particu-larem; quia multiplicatio illa specierum eiudem albedinis ad plures oculos, & infinitos, sicut & vocis concionatoris ad infinitos auditus, non necessario est immediate ab eadem causa, cum species visibilium, & species loni in medio potius inter le multiplicentur activè ad plures potentias proportionate pre-sentes, ut dictum est, & quando etiam albedo ipsa ad infinitas illas visiones immediate cum potentia concurreat, licet probabilius sit concurrere speciem ipsam ab albedino in oculo rece-ptrum, non adhuc lequeretur propositum, cum illi concursus albedinis sit partialiter tantum, & minus principaliter, actio au-tem intellectus Angelicis loquentis in pluribus, & pluribus auditibus ponitur totalis, ac proinde in eo infinitam virtutem argueret, si simul illi effectus producetur, vel producetur post termino.

Hoc respōsū falso idonea est, atq; conformis doctrinae de

multiplicatione specierum visibilium in medio, quam tradi-mus in libris de anima; & solum in hoc est differentia, quod eodem modo dicitur de speciebus visibilibus, & audibilibus de multiplicatione activa per medium, quod una produc-aliam, & non omnes immediates ab objecto producuntur; nos autem licet de speciebus audibilibus admittamus, non tam de visibilibus, quas centemus immediate ab ipso obiecto produci, & in eodem tempore per totam spheram activitas eius; & ratio dictionis assignata est d. p. s. de anima q. 3. artic. 3. num. 153. Neque adhuc ob id urgē exemplum de albedine, vel corpore luminoso immediate per totam spheram activitas sua (specie diffundentes) quia adhuc habet certam, ac determinatam spheram activitatis sua, & omnium illuminabilis in illam contenta, quoconque finit, sunt partes unius illuminabilis, & unum padum adequatum constituant virtutem illius proportionatum, adeo ut extra illam spheram tunc dumtaxat illumine reperiatur, species a corpore lumi-noso emissa non pervenient ad illud; Unde ex hoc constat vel negandum esse partitum in argumento assumptum, quia Angelus loquens non ita recipit audientes in quaquecumque multitudine pro uno adequaduato passus est uniuscumque dilatari, vel illi quoque affingendum esse certum, & determinatum numerum auditum, sicut obiectus assignatur certa, & determinata sphera activitatis eorum pro diffusione specierum, ut docet Doctor q. 20. G.

Sed respondet Vulpes, que est communis Scotorum, reficit autor ille contra. 32. cit. quia est immediate contra Scotorum 2. dist. 9. q. 2. Ceterum receptum in medio non est cantrum recepti in termino, sed tantum esse velut effectum priorem ab eadem causa; ita quod visibile primo causa speciem in medio, ut effectum priorem, quam causa speciem in potentia, quia species sunt alterius, & alterius rationis; & hoc est etiam rationis rationis, quia cum illa receptiva, scilicet causam, & potentiam ut alterius, finit alterius rationis; necesse est ut recepta in illis finit alterius rationis, quia receptivo alterius rationis correspondet perfectio alterius rationis. Nec pariter valer dicere, eam rationem militare solum de causis totalibus, non partialibus. Non valet, nam eadem ratio, quia causa totalis non potest plures effectus adequatos producere, probat etiam de causa partiali, & minus principaliter cum virtus causa consumptus non requirat majorum perfectionem in causa, quam alius ejusdem rationis; tamen simul lumpi requirunt majorum perfectionem, cum non possint a quo perfectè produci, sicut quilibet leonis; unde licet non argueretur infinita virtus in causa ex ipsi effectibus productis, ut argueretur, si essent diversae rationes, argueretur, sicut ex modo, quo producuntur, nempe simul, ac in eodem instanti individu-ali, ut docet Scotor. i. dist. 2. quæst. 2. Z. 3. dist. 14. q. 2. N. de quo dixi supra n. 185.

313 Ad exemplum pro parte opposita adductum de eodem homi-ni pluribus fine termino proportionate præsentibus loquente, ac etiam a quo distincte, & per certe per eandem vocem, nam ad canticum vocem Concionatoris plures simul diffunduntur ac a quo perfectè audiunt, si uerum proportionate præsen-tes, ergo id ipsum præterea poterit Angelus, cum in alteris virtutibus ad hoc, inquam, exemplum occurrit Vulpes negando paritatem, primò, quia lonus ad aures venit per multiplicacionem specierum in medio ex se tenuis, & non immediate à loquente, sicut circulationis in aqua percussa in medio inter te multiplicator activè, deinde quia actus austendit lonum paritatem tantum, & minus principaliter causantur ab illo in diversis potentias, & magis principaliter a potentia ipsi, ut audientes in Angelis ex Scoto sunt intellectiones, tota-lier cauatae à loquente; & idem cum nequeat Angelus plures, & plures actus intelligenter cauata simili, & simili in pluribus fine termino, ac a quo perfectos, & distinctos, hinc eti. quod loqui nequit pluribus in quaquecumque multitudine fine termino. Ex hoc pariter respondet ad illam Tatari confirma-

Quæst. X. An possint cognoscere effectus supernaturales. Art. I.

151

& in hoc sensu dicit, quod receptum in medio non est causa recepti in termino, quatenus icilicet species recepta in medio non est causa visionis in oculo, sed utrumque in mediæ causa ab ipso visibili, arque idem inter se comparantur in ratio-ne effectus prioris, & posterioris ab eadem causa.

Quod si patet, quam subtiliter Auctor ille Scotorum intelligat etiam clare loquente, & quam netvōs ex hoc capite respon-sionem Vulpis imponeat, ut immediate cum Scoto pugnat. Optima etiam erat alia dispartis à Vulpio allata, quod albedo partialiter solum, & minus principaliter concurreat cum potentia visiva ad actionem visionis; unde infinitas quoque visiones simul cauatae infiniti potestis, non hinc argueretur in ea infinita virtus, quia eadem virtus sufficeret ad omnes auctio-nes autem intellectus Angelicis loquentis in pluribus, & pluribus auditibus ponitur totalis, ac proinde in eo infinitam virtutem argueret. Et male replicat Auctor ille hanc etiam rationem urgere de causa parti; tunc enim sequitur intellectum de facto esse virtutis infinita, quia potest partialiter concurre-re cum pluribus, & pluribus objectis in infinitum ad diversas intellectiones alterius, & alterius rationis, & Licheru. 2. dist. 3. q. 10. hoc præcisus est causa in qua, non sequit infinitum in intellectu, quia eam tantum causa partialis erat, nec illæ intellectiones etiam alterius rationis, allam, & aliam per-fectiōnem in intellectu requiriunt; sed eadem, quia sufficit ad unius objecti intellectiōnem in genere potentia, sufficit etiam ad intellectum alterius objecti perfectioris, & specie di-stanti, ut dictum est supra num. 179. Quod etiam illo eodem exemplo de portante pondus convincitur in pluribus effectibus ejusdem rationis simili, & item producendis, nam si quis per modum causæ partialis aplacet totam suam virtutem ad portan-dum cum alio pondus centum libraum, ita ut cum illo co-sequatur ex illi pondus centum libraum, ita ut cum illo co-sequatur ex illi pondus majoris, nisi impeditur, quāvis id quoque ali-geant, ut Suarez. cap. 29. & Ariaga dispu. 10. feb. 4. Nazarius q. 57. art. 5. contr. 1. de illatione certa, & evidenti, exempli gratia, si Angelus eo modo, quo cognoscit singula acci-dentia inherere subiecto, videat quantitatem, quia erat panis in Eucharistia manere abique subiecto; deducit conlectari per le existentiam miraculose à Deo; item si perspecta humanitate Christi carere propria substantiam, & vera sit sententia aliena: non potest catere omni substantia, nec possit terminari alia creatura: deducit plane Angelus humanitatem Christi ex-sterre unitam per linea divina.

His præcessione pro intelligentia quæstionis communis senten-tia Thomistam est cum D. Thoma i. part. q. 57. art. 1. effec-tus supernaturales secundum substantiam, que dicit solen-myteria gratia, non posse ab Angelo naturali virtute, scilicet revelatione divina, evidenter, & sub proprio conceptu con-gnoscit; sed ad summum argutive tantum, & ex alienis concep-tibus; quoniam fundamentum est, quia cognitione effectuum supernaturalium hujus generis non est naturaliter debita intellectu cretio, ut ipso quia sunt superioris ordinis, & conse-quenter superioris intelligentiaris, atque idem ad eorum dif-ferentias cognitionem habendam, & sub proprio conceptu non sufficit naturale lumen. Opposita sententia tribuitur Suarez. 4. dist. 10. q. 8. alio loquens de præsencia corporis Christi in Eucharistia vult naturaliter posse cognoscit ab Angelo, & infolu-tione ad tertium principale indefinitè docet misteria gratiae, ex quo plus in effectu, posse etiam à Deum posse cognoscit ab Angelo incarnatione, & Rada ipse loc. cit. dicit tantum posse ab eo loquens, non cum talibus circumstan-tiis, quia naturaliter à præservatione ad habitum non dat regre-dis, de qua distinctione plura diximus libro primo, dispu-tatione sexta, questione secunda, ubi statim effectus pri-mi generis vere, & propriè dici debere supernaturales, & super-totius naturæ exigentia operante; alios dicuntur super-naturales tantum quod modum, ut mortui resurrectio, vius restitu-tio, & similia, & tales dicuntur, quia simpliciter fieri possunt a causis naturalibus, licet non cum talibus circumstan-tiis, quia naturaliter à præservatione ad habitum non dat regre-dis, de qua distinctione plura diximus libro primo, dispu-tatione sexta, questione secunda, ubi statim effectus pri-mi generis vere, & propriè dici debere supernaturales, & super-totius naturæ exigentia operante; alios dicuntur super-naturales tantum quod modum, ut mortui resurrectio, vius restitu-tio, & similia, & tales dicuntur, quia simpliciter fieri possunt a causis naturalibus, licet non cum talibus circumstan-tiis, quia naturaliter à præservatione ad habitum non dat regre-dis, de qua distinctione plura diximus libro primo, dispu-tatione sexta, questione secunda, ubi statim effectus pri-mi generis vere, & propriè dici debere supernaturales, & super-totius naturæ exigentia operante; alios dicuntur super-naturales tantum quod modum, ut mortui resurrectio, vius restitu-tio, & similia, & tales dicuntur, quia simpliciter fieri possunt a causis naturalibus, licet non cum talibus circumstan-tiis, quia naturaliter à præservatione ad habitum non dat regre-dis, de qua distinctione plura diximus libro primo, dispu-tatione sexta, questione secunda, ubi statim effectus pri-mi generis vere, & propriè dici debere supernaturales, & super-totius naturæ exigentia operante; alios dicuntur super-naturales tantum quod modum, ut mortui resurrectio, vius restitu-tio, & similia, & tales dicuntur, quia simpliciter fieri possunt a causis naturalibus, licet non cum talibus circumstan-tiis, quia naturaliter à præservatione ad habitum non dat regre-dis, de qua distinctione plura diximus libro primo, dispu-tatione sexta, questione secunda, ubi statim effectus pri-mi generis vere, & propriè dici debere supernaturales, & super-totius naturæ exigentia operante; alios dicuntur super-naturales tantum quod modum, ut mortui resurrectio, vius restitu-tio, & similia, & tales dicuntur, quia simpliciter fieri possunt a causis naturalibus, licet non cum talibus circumstan-tiis, quia naturaliter à præservatione ad habitum non dat regre-dis, de qua distinctione plura diximus libro primo, dispu-tatione sexta, questione secunda, ubi statim effectus pri-mi generis vere, & propriè dici debere supernaturales, & super-totius naturæ exigentia operante; alios dicuntur super-naturales tantum quod modum, ut mortui resurrectio, vius restitu-tio, & similia, & tales dicuntur, quia simpliciter fieri possunt a causis naturalibus, licet non cum talibus circumstan-tiis, quia naturaliter à præservatione ad habitum non dat regre-dis, de qua distinctione plura diximus libro primo, dispu-tatione sexta, questione secunda, ubi statim effectus pri-mi generis vere, & propriè dici debere supernaturales, & super-totius naturæ exigentia operante; alios dicuntur super-naturales tantum quod modum, ut mortui resurrectio, vius restitu-tio, & similia, & tales dicuntur, quia simpliciter fieri possunt a causis naturalibus, licet non cum talibus circumstan-tiis, quia naturaliter à præservatione ad habitum non dat regre-dis, de qua distinctione plura diximus libro primo, dispu-tatione sexta, questione secunda, ubi statim effectus pri-mi generis vere, & propriè dici debere supernaturales, & super-totius naturæ exigentia operante; alios dicuntur super-naturales tantum quod modum, ut mortui resurrectio, vius restitu-tio, & similia, & tales dicuntur, quia simpliciter fieri possunt a causis naturalibus, licet non cum talibus circumstan-tiis, quia naturaliter à præservatione ad habitum non dat regre-dis, de qua distinctione plura diximus libro primo, dispu-tatione sexta, questione secunda, ubi statim effectus pri-mi generis vere, & propriè dici debere supernaturales, & super-totius naturæ exigentia operante; alios dicuntur super-naturales tantum quod modum, ut mortui resurrectio, vius restitu-tio, & similia, & tales dicuntur, quia simpliciter fieri possunt a causis naturalibus, licet non cum talibus circumstan-tiis, quia naturaliter à præservatione ad habitum non dat regre-dis, de qua distinctione plura diximus libro primo, dispu-tatione sexta, questione secunda, ubi statim effectus pri-mi generis vere, & propriè dici debere supernaturales, & super-totius naturæ exigentia operante; alios dicuntur super-naturales tantum quod modum, ut mortui resurrectio, vius restitu-tio, & similia, & tales dicuntur, quia simpliciter fieri possunt a causis naturalibus, licet non cum talibus circumstan-tiis, quia naturaliter à præservatione ad habitum non dat regre-dis, de qua distinctione plura diximus libro primo, dispu-tatione sexta, questione secunda, ubi statim effectus pri-mi generis vere, & propriè dici debere supernaturales, & super-totius naturæ exigentia operante; alios dicuntur super-naturales tantum quod modum, ut mortui resurrectio, vius restitu-tio, & similia, & tales dicuntur, quia simpliciter fieri possunt a causis naturalibus, licet non cum talibus circumstan-tiis, quia naturaliter à præservatione ad habitum non dat regre-dis, de qua distinctione plura diximus libro primo, dispu-tatione sexta, questione secunda, ubi statim effectus pri-mi generis vere, & propriè dici debere supernaturales, & super-totius naturæ exigentia operante; alios dicuntur super-naturales tantum quod modum, ut mortui resurrectio, vius restitu-tio, & similia, & tales dicuntur, quia simpliciter fieri possunt a causis naturalibus, licet non cum talibus circumstan-tiis, quia naturaliter à præservatione ad habitum non dat regre-dis, de qua distinctione plura diximus libro primo, dispu-tatione sexta, questione secunda, ubi statim effectus pri-mi generis vere, & propriè dici debere supernaturales, & super-totius naturæ exigentia operante; alios dicuntur super-naturales tantum quod modum, ut mortui resurrectio, vius restitu-tio, & similia, & tales dicuntur, quia simpliciter fieri possunt a causis naturalibus, licet non cum talibus circumstan-tiis, quia naturaliter à præservatione ad habitum non dat regre-dis, de qua distinctione plura diximus libro primo, dispu-tatione sexta, questione secunda, ubi statim effectus pri-mi generis vere, & propriè dici debere supernaturales, & super-totius naturæ exigentia operante; alios dicuntur super-naturales tantum quod modum, ut mortui resurrectio, vius restitu-tio, & similia, & tales dicuntur, quia simpliciter fieri possunt a causis naturalibus, licet non cum talibus circumstan-tiis, quia naturaliter à præservatione ad habitum non dat regre-dis, de qua distinctione plura diximus libro primo, dispu-tatione sexta, questione secunda, ubi statim effectus pri-mi generis vere, & propriè dici debere supernaturales, & super-totius naturæ exigentia operante; alios dicuntur super-naturales tantum quod modum, ut mortui resurrectio, vius restitu-tio, & similia, & tales dicuntur, quia simpliciter fieri possunt a causis naturalibus, licet non cum talibus circumstan-tiis, quia naturaliter à præservatione ad habitum non dat regre-dis, de qua distinctione plura diximus libro primo, dispu-tatione sexta, questione secunda, ubi statim effectus pri-mi generis vere, & propriè dici debere supernaturales, & super-totius naturæ exigentia operante; alios dicuntur super-naturales tantum quod modum, ut mortui resurrectio, vius restitu-tio, & similia, & tales dicuntur, quia simpliciter fieri possunt a causis naturalibus, licet non cum talibus circumstan-tiis, quia naturaliter à præservatione ad habitum non dat regre-dis, de qua distinctione plura diximus libro primo, dispu-tatione sexta, questione secunda, ubi statim effectus pri-mi generis vere, & propriè dici debere supernaturales, & super-totius naturæ exigentia operante; alios dicuntur super-naturales tantum quod modum, ut mortui resurrectio, vius restitu-tio, & similia, & tales dicuntur, quia simpliciter fieri possunt a causis naturalibus, licet non cum talibus circumstan-tiis, quia naturaliter à præservatione ad habitum non dat regre-dis, de qua distinctione plura diximus libro primo, dispu-tatione sexta, questione secunda, ubi statim effectus pri-mi generis vere, & propriè dici debere supernaturales, & super-totius naturæ exigentia operante; alios dicuntur super-naturales tantum quod modum, ut mortui resurrectio, vius restitu-tio, & similia, & tales dicuntur, quia simpliciter fieri possunt a causis naturalibus, licet non cum talibus circumstan-tiis, quia naturaliter à præservatione ad habitum non dat regre-dis, de qua distinctione plura diximus libro primo, dispu-tatione sexta, questione secunda, ubi statim effectus pri-mi generis vere, & propriè dici debere supernaturales, & super-totius naturæ exigentia operante; alios dicuntur super-naturales tantum quod modum, ut mortui resurrectio, vius restitu-tio, & similia, & tales dicuntur, quia simpliciter fieri possunt a causis naturalibus, licet non cum talibus circumstan-tiis, quia naturaliter à præservatione ad habitum non dat regre-dis, de qua distinctione plura diximus libro primo, dispu-tatione sexta, questione secunda, ubi statim effectus pri-mi generis vere, & propriè dici debere supernaturales, & super-totius naturæ exigentia operante; alios dicuntur super-naturales tantum quod modum, ut mortui resurrectio, vius restitu-tio, & similia, & tales dicuntur, quia simpliciter fieri possunt a causis naturalibus, licet non cum talibus circumstan-tiis, quia naturaliter à præservatione ad habitum non dat regre-dis, de qua distinctione plura diximus libro primo, dispu-tatione sexta, questione secunda, ubi statim effectus pri-mi generis vere, & propriè dici debere supernaturales, & super-totius naturæ exigentia operante; alios dicuntur super-naturales tantum quod modum, ut mortui resurrectio, vius restitu-tio, & similia, & tales dicuntur, quia simpliciter fieri possunt a causis naturalibus, licet non cum talibus circumstan-tiis, quia naturaliter à præservatione ad habitum non dat regre-dis, de qua distinctione plura diximus libro primo, dispu-tatione sexta, questione secunda, ubi statim effectus pri-mi generis vere, & propriè dici debere supernaturales, & super-totius naturæ exigentia operante; alios dicuntur super-naturales tantum quod modum, ut mortui resurrectio, vius restitu-tio, & similia, & tales dicuntur, quia simpliciter fieri possunt a causis naturalibus, licet non cum talibus circumstan-tiis, quia naturaliter à præservatione ad habitum non dat regre-dis, de qua distinctione plura diximus libro primo, dispu-tatione sexta, questione secunda, ubi statim effectus pri-mi generis vere, & propriè dici debere supernaturales, & super-totius naturæ exigentia operante; alios dicuntur super-naturales tantum quod modum, ut mortui resurrectio, vius restitu-tio, & similia, & tales dicuntur, quia simpliciter fieri possunt a causis naturalibus, licet non cum talibus circumstan-tiis, quia naturaliter à præservatione ad habitum non dat regre-dis, de qua distinctione plura diximus libro primo, dispu-tatione sexta, questione secunda, ubi statim effectus pri-mi generis vere, & propriè dici debere supernaturales, & super-totius naturæ exigentia operante; alios dicuntur super-naturales tantum quod modum, ut mortui resurrectio, vius restitu-tio, & similia, & tales dicuntur, quia simpliciter fieri possunt a causis naturalibus, licet non cum talibus circumstan-tiis, quia naturaliter à præservatione ad habitum non dat regre-dis, de qua distinctione plura diximus libro primo, dispu-tatione sexta, questione secunda, ubi statim effectus pri-mi generis vere, & propriè dici debere supernaturales, & super-totius naturæ exigentia operante; alios dicuntur super-naturales tantum quod modum, ut mortui resurrectio, vius restitu-tio, & similia, & tales dicuntur, quia simpliciter fieri possunt a causis naturalibus, licet non cum talibus circumstan-tiis, quia naturaliter à præservatione ad habitum non dat regre-dis, de qua distinctione plura diximus libro primo, dispu-tatione sexta, questione secunda, ubi statim effectus pri-mi generis vere, & propriè dici debere supernaturales, & super-totius naturæ exigentia operante; alios dicuntur super-naturales tantum quod modum, ut mortui resurrectio, vius restitu-tio, & similia, & tales dicuntur, quia simpliciter fieri possunt a causis naturalibus, licet non cum talibus circumstan-tiis, quia naturaliter à præservatione ad habitum non dat regre-dis, de qua distinctione plura diximus libro primo, dispu-tatione sexta, questione secunda, ubi statim effectus pri-mi generis vere, & propriè dici debere supernaturales, & super-totius naturæ exigentia operante; alios dicuntur super-naturales tantum quod modum, ut mortui resurrectio, vius restitu-tio, & similia, & tales dicuntur, quia simpliciter fieri possunt a causis naturalibus, licet non cum talibus circumstan-tiis, quia naturaliter à præservatione ad habitum non dat regre-dis, de qua distinctione plura diximus libro primo, dispu-tatione sexta, questione secunda, ubi statim effectus pri-mi generis vere, & propriè dici debere supernaturales, & super-totius naturæ exigentia operante; alios dicuntur super-naturales tantum quod modum, ut mortui resurrectio, vius restitu-tio, & similia, & tales dicuntur, quia simpliciter fieri possunt a causis naturalibus, licet non cum talibus circumstan-tiis, quia naturaliter à præservatione ad habitum non dat regre-dis, de qua distinctione plura diximus libro primo, dispu-tatione sexta, questione secunda, ubi statim effectus pri-mi generis vere, & propriè dici debere supernaturales, & super-totius naturæ exigentia operante; alios dicuntur super-naturales tantum quod modum, ut mortui resurrectio, vius restitu-tio, & similia, & tales dicuntur, quia simpliciter fieri possunt a causis naturalibus, licet non cum talibus circumstan-tiis, quia naturaliter à præservatione ad habitum non dat regre-dis, de qua distinctione plura diximus libro primo, dispu-tatione sexta, questione secunda, ubi statim effectus pri-mi generis vere, & propriè dici debere supernaturales, & super-totius naturæ exigentia operante; alios dicuntur super-naturales tantum quod modum, ut mortui resurrectio, vius restitu-tio, & similia, & tales dicuntur, quia simpliciter fieri possunt a causis naturalibus, licet non cum talibus circumstan-tiis, quia naturaliter à præservatione ad habitum non dat regre-dis, de qua distinctione plura diximus libro primo, dispu-tatione sexta, questione secunda, ubi statim effectus pri-mi generis vere, & propriè dici debere supernaturales, & super-totius naturæ exigentia operante; alios dicuntur super-naturales tantum quod modum, ut mortui resurrectio, vius restitu-tio, & similia, & tales dicuntur, quia simpliciter fieri possunt a causis naturalibus, licet non cum talibus circumstan-tiis, quia naturaliter à præservatione ad habitum non dat regre-dis, de qua distinctione plura diximus libro primo, dispu-tatione sexta, questione secunda, ubi statim effectus pri-mi generis vere, & propriè dici debere supernaturales, & super-totius naturæ exigentia operante; alios dicuntur super-naturales tantum quod modum, ut mortui resurrectio, vius restitu-tio, & similia, & tales dicuntur, quia simpliciter fieri possunt a causis naturalibus, licet non cum talibus circumstan-tiis, quia naturaliter à præservatione ad habitum non dat regre-dis, de qua distinctione plura diximus libro primo, dispu-tatione sexta, questione secunda, ubi statim effectus pri-mi generis vere, & propriè dici debere supernaturales, & super-totius naturæ exigentia operante; alios dicuntur super-naturales tantum quod modum, ut mortui resurrectio, vius restitu-tio, & similia, & tales dicuntur, quia simpliciter fieri possunt a causis naturalibus, licet non cum talibus circumstan-tiis, quia naturaliter à præservatione ad habitum non dat regre-dis, de qua distinctione plura diximus libro primo, dispu-tatione sexta, questione secunda, ubi statim effectus pri-mi generis vere, & propriè dici debere supernaturales, & super-totius naturæ exigentia operante; alios dicuntur super-naturales tantum quod modum, ut mortui resurrectio, vius restitu-tio, & similia, & tales dicuntur, quia simpliciter fieri possunt a causis naturalibus, licet non cum talibus circumstan-tiis, quia naturaliter à præservatione ad habitum non dat regre-dis, de qua distinctione plura diximus libro primo, dispu-tatione sexta, questione secunda, ubi statim effectus pri-mi generis vere, & propriè dici debere supernaturales, & super-totius naturæ exigentia operante; alios dicuntur super-naturales tantum quod modum, ut mortui resurrectio, vius restitu-tio, & similia, & tales dicuntur, quia simpliciter fieri possunt a causis naturalibus, licet non cum talibus circumstan-tiis, quia naturaliter à præservatione ad habitum non dat regre-dis, de qua distinctione plura diximus libro primo, dispu-tatione sexta, questione secunda, ubi statim effectus pri-mi generis vere, & propriè dici debere supernaturales, & super-totius naturæ exigentia operante; alios dicuntur super-naturales tantum quod modum, ut mortui resurrectio, vius restitu-tio, & similia, & tales dicuntur, quia simpliciter fieri possunt a causis naturalibus, licet non cum talibus circumstan-tiis, quia naturaliter à præservatione ad habitum non dat regre-dis, de qua distinctione plura diximus libro primo, dispu-tatione sexta, questione secunda, ubi statim effectus pri-mi generis vere, & propriè dici debere supernaturales, & super-totius naturæ exigentia